

ÄRENDE **Räddningsmyndighets skyldighet att betjäna tvåspråkigt**

KLAGOMÅLET

A har i en till justitiekanslern 11.7.2013 riktad skrivelse kritiserat räddningsverket för underlåtelse att betjäna svenskspråkiga bostadsbyggnadsinnehavare på samma grunder som finskspråkiga.

Räddningsverket hade till A sänt blanketter för egenkontroll av bostadsbyggnad jämte följebrev och broschyr enbart på finska. A hade returnerat försändelsen och begärt material på svenska. Räddningsverket hade dock åter igen sänt honom finskspråkigt material.

UTREDNING

Räddningsverket har gett en utredning och inrikesministeriets räddningsavdelning ett utlåtande.

AVGÖRANDE

Faktauppgifter

Räddningsverket uppger sig varje år med hjälp av skriftliga handlingar genomföra en egenkontroll av bostadsbyggnader av småhustyp. Egenkontrollen ersätter de brandinspektioner som räddningsmyndigheterna i årtionden utfört. Blanketter för egenkontroll skickas på räddningsverkets verksamhetsområde till ungefär 10.000 hushåll. År 2013 returnerades ca 91 % av blanketterna ifyllda.

Räddningsverket uppger att det inte känner till vilket språk som används i varje enskilt hushåll, då uppgifter om detta inte finns i räddningsverkets databas. Räddningsverket har skickat skriftligt material enbart på finska. Endast på separat begäran har man sänt svenskspråkigt material.

Enligt räddningsverket hade år 2013 endast tre mottagare vid separata tillfällen kontaktat räddningsverket och särskilt bett att få materialet på svenska. Räddningsverket har inte bestridit klagandens uppgift enligt vilken han returnerat det finskspråkiga material han fått och begärt svenskspråkigt material, men ändå fått en ny försändelse finskspråkigt material. Räddningsverket beklagar det skedda och uppger att det nu sänt svenskspråkigt material till klaganden.

Räddningsverket uppger att det har berett och producerat material för egenkontroll även på svenska. På räddningsverkets webbsida finns information på svenska och i lokala medier har även på svenska informerats om egenkontroll.

Rättsregler

Om rätten till eget språk och egen kultur bestäms i grundlagens 17 §. Enligt paragrafens 1 moment är Finlands nationalspråk finska och svenska.

Enligt paragrafens 2 moment skall vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk tryggas genom lag. Det allmänna skall tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällsliga behov enligt lika grunder.

Detaljerade bestämmelser om myndigheternas språk finns i språklagen (423/2003). Enligt dess 6 § är myndigheterna antingen enspråkiga eller tvåspråkiga. Tvåspråkiga myndigheter är statliga centralförvaltningsmyndigheter och andra myndigheter, vilkas ämbetsdistrikt omfattar kommuner som har olika språk eller minst en tvåspråkig kommun, samt tvåspråkiga kommuners myndigheter liksom även en samkommuns myndigheter, om kommuner med olika språk eller minst en tvåspråkig kommun hör till samkommunen.

Enligt statsrådets förordning om kommunernas språkliga status åren 2013-2022 (53/2013) är klagandens hemkommun en tvåspråkig kommun. Räddningsverkets verksamhetsområde omfattar 28 kommuner. Av detta följer att nämnda räddningsverk är en tvåspråkig myndighet.

I språklagens 19 § 2 moment föreskrivs följande: I meddelanden, kallelser och brev till parter, eller till den som enligt lag skall underrättas om ett ärende som är eller skall bli anhängigt, skall en tvåspråkig myndighet använda mottagarens språk, om myndigheten vet vilket det är eller utan oskäligt besvär kan ta reda på det, eller använda både finska och svenska.

Inrikesministeriets utlåtande

Enligt inrikesministeriets räddningsavdelnings utlåtande bör en blankett för egenkontroll anses vara en sådan handling som avses i språklagens 19 § 2 moment. Jag har inte anledning att ifrågasätta inrikesministeriets uppfattning.

Inrikesministeriets räddningsavdelning anser i sitt utlåtande att räddningsverket som en tvåspråkig myndighet borde ha försökt ta reda på om mottagaren är ett svensk- eller finskspråkigt hushåll då det sände blanketter för egenkontroll av bostadsbyggnader. Alternativt kunde räddningsverket ha sänt blanketter på båda språken.

Bedömning av ärendet

Jag ansluter mig till inrikesministeriets räddningsavdelnings uppfattning enligt vilken räddningsverket som en tvåspråkig myndighet borde ha försökt ta reda på om mottagaren är ett svensk- eller finskspråkigt hushåll, då det sände blanketter för egenkontroll av bostadsbyggnader. Alternativt kunde räddningsverket ha sänt blanketter på båda språken. Vilken metod som är ändamålsenligare kan laglighetsövervakaren inte ta ställning till. Räddningsverket bör själv avgöra denna ändamålsenlighetsfråga.

Slutsatser och åtgärder

Jag uppmärksamgör räddningsverket på dess skyldighet att som en tvåspråkig myndighet i enlighet med grundlagens och språklagens bestämmelser betjäna invånarna i sitt verksamhetsdistrikt enligt lika grunder på båda nationalspråken, finska och svenska.

I denna avsikt sänder jag en avskrift av mitt avgörande till räddningsverket. Jag sänder även en avskrift till inrikesministeriets räddningsavdelning för kännedom.

Till klaganden sänds som bilaga till detta beslut kopior av den införskaffade utredningen.

Biträdande justitiekansler

Risto Hiekkataipale

Äldre justitiekanslerssekreterare

Tom Smeds

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET
